

Lang oversigt – DDS Søspejderwiki (Optimist, J/70, jolle)

Denne oversigt går dybere end den korte liste og følger den skabelon/struktur vi lagde:

- 1) DDSgrundlag → 2) Sikkerhed → 3) Sejlads-teori → 4) Bådtype → 5) Knob →
- 6) Regler & afmærkning → 7) Navigation → 8) VHF → 9) Friluftsliv → 10) Træning → 11) Aldersspor.

Målgruppe: **8–12 år** (begyndere/junior) og **12–16 år** (øvede/trop/ungledere).

Stilen skal være spejdervenlig, handlingsorienteret og “learning by doing”.

1. DDS & spejderliv

1.1 Spejderloven (DDS)

Wiki'en skal have en side med Spejderloven i korrekt DDSordlyd og forklaret i praksis:

- kort “hvad betyder det på vandet?”
- eksempler fra ture og sejlads (fx “at være til at stole på” = tjekke grej, holde aftaler, melde ind ved usikkerhed)
- små reflektionsspørgsmål til patruljer.

1.2 Spejdermetoden

En side der forklarer de 7 elementer:

- Spejderlov og løfte
- Patruljer
- Learning by doing
- Samfundsengagement
- Medbestemmelse
- Friluftsliv
- Personlig udvikling

... og kobler hvert punkt til søspejderhverdagen (fx “medbestemmelse” = spejdere planlægger dele af træning/tur).

1.3 Patruljeliv som søspejder

- Roller i patrulen på vandet (rorsmand, gast, sikkerhedsansvarlig, grejansvarlig)
- “buddy-system” som spejderkultur
- briefing/debriefing i spejderstil
- turdisciplin og fælles beslutninger.

1.4 DDS mærker/badges koblet til wiki

En samlet oversigt:

- **Søsportmærker**: Småbådssejler, Gast, Kaptajn, Sømil-mærker, Svømmer m.fl.
- **Friluftsmærker**: Bål, Bålkok, Kniv, Økse/Sav, Førstehjælp, Klar dig selv m.fl.

Hver mærkeside skal indeholde:

- krav i børnesprog
- ”sådan træner vi det”
- tjekliste til leder/elev
- links til relevante artikler i wiki'en.

2. Sikkerhed

2.1 Personligt udstyr

- Vesttyper og korrekt pasform (inkl. ”tjek hinanden” rutine)
- Beklædning efter vandtemp./vind (lag-på-lag)
- Basal personlig sikkerhed: kniv/fløjte, solcreme, vand, snack.

2.2 Turstart checkliste

Standard DDS-søsport-tjek:

- vej og grænser
- grej og båd (ror/sværd/liner)
- kommunikation (VHF/tlf)
- rute/område og aftaler
- hvem er i hvilke både.

2.3 Mand over bord (MOB)

To varianter:

- **Jolle/Optimist**: stop, vend, nærm dig i læ, kast line, rolig optrækning.
- **J/70/kølbåd**: råb/pege, MOB-knap, op mod vind, koldt vand-prioritet.

2.4 Hypotermi og førstehjælp light

- tegn på kuldechok/hypotermi
- "hvad gør vi nu?" (tørt tøj, varme, ro, ring 112 ved alvorlighed)
- mindre skader: skrammer, linebrænding, slag fra bom.

2.5 Nødprocedurer og nødsignaler

- hvornår ringe 112 vs. VHF
- nødraketter/lys (kort) hvis I bruger det
- tydelige "hvis-så" scenarier.

3. Sejlads – fælles teori

3.1 Vind & sejlpunkter

- vindøje, bidevind, halvvind, læns, platlæns
- vindskift og stød, læ af land, bølgeeffekt
- pædagogiske tegninger og mini-opgaver.

3.2 Sejlprincipper og trim-idé

- forskel på fart/højde
- sejl som "vinge" (løft/drag i børnehøjde)
- grundtrim: fald, skøde, udhal, kick (niveauopdelt).

3.3 Balance & ror

- vægtplacering for kontrol
- ror som bremse vs. styring
- typiske fejl: for meget ror, vægt for langt frem/tilbage.

3.4 Strøm og bølger (basis)

- afdrift og "hvorfor vi driver"
- sejlads i bølger: timing i vending/bomning
- sikker afstand til kyst/molerværk.

4. Bådtype-sektioner

4.1 Optimist

Rigging step-by-step med billeder:

- mast, bom, sejl, spryd, skøde, hals, udhal, sværd/ror.

Trim i vindområder:

- 0–3 m/s, 4–7 m/s, 8–12 m/s, 13+ m/s.

Manøvrer:

- vending, bomning, stop, start, mærkerundinger.

Fejl-bibliotek:

- symptom → årsag → fix (fx "båden stopper i vendingen").

Vedligehold:

- tjek af sejl/liner/skrog, opbevaring.

4.2 J/70

Roller ombord:

- rorsmand, trimmer, tactician, bow.
- **Rigging & trim**:**
- storsejl/fok/gennaker, faldspænding, skødevinkler.
- **Manøvrer**:**
- set/nedtagning gennaker, bomninger, mærkerundinger.
- **Sikkerhed ombord**:**
- line■disciplin, winch■sikkerhed, cockpit■orden.
- **Kap■intro**:**
- startprocedure, laylines, fair play.

4.3 Joller generelt

- standard opsætning
- kæntring/opretning som øvelse
- sejlads i tomandsjolle vs. enmandsjolle
- vedligehold og småreparationer.

5. Knob & tovværk

5.1 "Knob du skal kunne"

Hver side skal have:

- hvad bruges knobet til
- trin■for■trin (evt. fotos)
- typiske fejl.

****Basis**:**

- pælestik, ottetalsknob, flagknob, råbånd, skødestik, halvstik.

****Øvede**:**

- ankerstik, prusik, dobbelt pælestik, spilestik.

****Tovværk i praksis**:**

- fortøjning, fendere, slæb/bugsering.

6. Søvejsregler, fyr, lanterner & afmærkning

6.1 COLREG (børne■ og ungeniveau)

- udkig og sikker fart
- vigepligt: sejl/motor, møde/overhaling/krydsende kurser
- snævre løb/havne
- lydsignaler (kort).

6.2 Fyr og sektorer

- fyrtyper og fyrkarakterer (Fl, Oc, Iso, Q osv.)
- sektorfyre: rød/grøn/hvid og hvad de betyder på søkort.

6.3 Lanterner

- sejl vs. motor, små fartøjer
- genkend fartøj ud fra lysbillede (mini■quiz).

6.4 IALA A afmærkning

- lateral (rød/grøn)
- kardinalmærker (N/E/S/W) med huskeregel
- special■ og midtledsmærker.

7. Navigation basics

7.1 Søkort for søspejdere

- dybder, grunde, kabler, fredningszoner
- simple søkort■symboler

- "hvad betyder farverne?"

7.2 Kompas, kurs, pejling

- kurs vs. retning
- pejling med håndkompas
- to pejlinger → hvor er vi?

7.3 Ruteplan A → B

- lav en kort rute uden at ramme noget
- plan B hvis vinden drejer eller bliver hårdere.

8. VHF / kommunikation

8.1 Hvad er VHF og hvorfor bruger vi det

- sikkerhed og koordination
- kanal 16 er nød/kald/lyt; gå videre til arbejdskanal.

8.2 Certifikater og hvem må bruge radioen

- SRC er minimum for at betjene maritim VHF.
- prøver/uddannelse kan tages fra 15 år → yngre spejdere bruger kun under lederansvar.

8.3 Gruppekanaler

- jeres faste arbejds/gruppekanal (indsæt lokalt)
- typiske interskibskanaler (72/77) som backup.

8.4 Kald og radiodisciplin

- standard "kaldeksabelon"
- korte beskeder, ingen lange snakke på 16.
- "over / slut" sprog.

8.5 MAYDAY / PAN-PAN light

- hvornår man bruger hvad
- simple taleksabeloner
- DSC-nødknap hvis radio har det (lederstyring).

9. Friluftsliv på land og til søs

9.1 Knivhåndtering

- sikkerhed, skæret væk fra kroppen
- snit og slibepleje
- små øvelser koblet til Knivmærke.

9.2 Bål

- bålrett, materialer, tændstål/matches
- båltyper (tipi, pagode, starfire)
- mad på bål (snobrød, popcorn, gryderet)
- kobling til Bål/Bålkokmærker.

9.3 Pionering / raftebyg

- simple fortøjninger
- små projekter der passer til søspejd (flydebro, bådstativer, lejrindretning).

9.4 Tur og lejrliv

- paklister (dagstur / weekend / sommerlejr)
- hygiejne, opvask, affald, miljø
- patruljekøkkenrutiner.

10. Træning, øvelser & quizzler

10.1 Øvelsesbank

Hver øvelse beskrives med:

- formål
- setup på vand/land
- gennemførsel trin for trin
- debrief■spørgsmål.

10.2 Progression

- "fra første vending → til flydende kapbane"
- 4■ugers eller 8■ugers forløb pr. bådtype.

10.3 Quizzer

- knob■quiz
- lanterne/afmærkning■quiz
- COLREG■situationskort
- VHF■mini■prøve.

10.4 Printbare cheatsheets

- knobseddel
- VHF■kort
- afmærkning/fyr■oversigt
- Optimist grundtrim / J/70 manøvre■kort.

11. Aldersspor (skal ligge på alle relevante sider)

11.1 8–12 år

- super korte forklaringer
- "sådan gør du" + billeder
- fokus på tryghed og basisrutiner:
 - klargør båd, sejl ud/ind, vending/bomning, stop, MOB light
 - 6–8 knob
 - 5 vigtigste søvejsregler
 - genkend basisfyr/lanternner/mærker.

11.2 12–16 år

- dybere forklaringer og ansvar
- trimtabeller og flere scenarier
- navigation med strøm/afdrift
- J/70 rolletræning + gennaker
- kapsejladsintro og fair play
- ledertræning og patruljeansvar.

12. Redaktør■noter (praktisk vedligehold)

- hold menuen enkel; én side = én tydelig færdighed
- brug interne links flittigt
- opdater "gruppe■specifikke tal" (kanaler, vejgrænser, lokale områder)
- tilføj billeder i `assets/` løbende.

Dokumentet er en uddybende roadmap til at sikre, at wiki'en forbliver komplet og i tråd med DDS■template og vores research.